

A határontúli magyar egyházzene — III.

Orosz Mihály — Szabó György

A kárpátaljai magyar görögkatolikus egyházközségek egyházi éneklése

A kommunista uralom éveiben magyar egyházközségeink az ortodox-pravoszláv Moszkvai Patriarchátusnak voltak alárendelve. Többnyire magyar nyelven nem beszélő lelkészek szolgálták a magyarlakta falvakban. Ez a körülmények károsan befolyásolták a magyar énekhagyományok megőrzését is.

Orosz Mihály görögkatolikus lelkész, az ungvári görögkatolikus székesegyház karnagya — Szabó György görögkatolikus lelkész, egyházmegyei irodaigazgató.

Jelenleg a kárpátaljai munkácsi görögkatolikus egyházmegye területén 30 magyar egyházközség van nyilvántartva kb. 25–30 ezer hívővel, ami kisebbséget jelent az ószláv nyelvű egyházközségekhez viszonyítva. A hívek lelkigondozását 12 magyar ajkú lelkész látja el. Ezek közül öt a Nyíregyházi Görögkatolikus Hittudományi Főiskola végzőse, hét magánúton, az illegalitás éveiben készült a papi pályára, s ezért rendszeres egyházzenei tanításban nem részesült. Zenei szaktudással rendelkező magyar lelkésünk az egyházmegyében nincs.

A vallásszabadság éveit hitközségeinkben megindult a magyar nyelvű egyházi ének újjáéledése. Ehhez lényegesen hozzájárult a görögkatolikus szertartású hívek részére újra kiadott Gyűjteményes Nagy Énekeskönyv, mellyel a hajdúdorogi görögkatolikus egyházmegye jóvoltából egyházközségeink nagyjából el vannak látva. Egyházközségeinkben a szertartások a Boksay János által rendszerezett és kiadott dallamok használatosak. Sajnos, a már említett körülmények hatására a szép dallamok jelentős része feledésbe ment. Egyházi énekeink újjáéledéséhez szükségünk van egyházi közénekek kottáira.

Az egyházi ének újjászületését és fejlesztését akadályozza a szakképzett kántorok (kántortanítók) hiánya egyházközségeinkben. A falvakban ma alig akad kántor (énekkezdő), aki képes az előírt szertartások menetét és dallamát a templomban biztosítani. Ezért kántorképző tanfolyam megszervezésével kísérletezünk, kevés eredménnyel. A tapasztalat azt mutatja, hogy így nem érhető el a várt eredmény. Viszont az átfogó, hatásosabb megoldások megvalósulása, jelenleg híveink szinte hihetetlenül alacsony életszínvonalába ütközik.

Ugyanakkor elismeréssel kell szólni papjainkról, akik a fennálló nehézségek közepette is sokat tettek az egyházi ének fellendítésére.

Magyar egyházi énekkar megszervezéséig egyházmegyénkben még nem jutottunk el. Említésre méltó, hogy az ungvári görögkatolikus székesegyház énekkarának repertoárjában több magyar nyelvű ének is található, amit helyben, valamint magyarországi vendégszerepléseink alkalmából előadunk. De ezek is a Boksay János-féle ószláv nyelvű szerzeményeknek a magyar nyelvű változatai.